Dodatek do „Biuletynu Kowieńskiego"

BIULETYN BAŁTYCKI

WILBI

Nr. Wilno, dnia 12 września 1935 r. 309.

Treść numeru:

-----ooo-------

ŁOTWA .: 1. TEZY ŁOTEWSKIE W SPRAWIE ORGANIZACJI POKOJU W EUROPIE WSCHODNIEJ. "Leta" z dn.3.IX.1935 r. donosi, iż generalny sekretarz łotewskiego M.S.Z. p.Munters w rozmowie ze współpracownikiem "Petit Parisien" na temat stabilizacji i organizacji pokoju w Europie Wschodniej wyraził zdanie, iż najważniejszem zagadnieniem w tej sprawie jest problem rosyjsko-niemiecki. Ewentualny konflikt pomiędzy Rosją a Niemcami nieuchronnie musiałby się rozegrać na terytorjum państw bałtyckich, a więc organizacja pokoju wymaga również udziału Niemiec. Łotwa w zasadzie wyraziła zgodę na wysunięty w 1934 r. projekt Litwinowa. Jednakże swą ostateczną decyzję uzależniła od zachowania się Niemiec. Łotwa, znajdując się między wielkiemi państwami nie chce popaść w skrajność. W Rydze panuje przekonanie, iż bezpieczeństwo państwa wymaga gwarancji obu wielkich mocarstw. Łotwa uważa za ideał zawarcie z Niemcami paktu o nieagresji na wzór paktów zawartych w Europie Zachodniej.xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx xxxxxx Uniwersalną konsultację w Genewie Łotwa uważa za ostatnią instancję na wypadek, gdyby strony nie mogły się bezpośrednio porozumieć.-

2. DOKOŁA WSPÓŁPRACY PAŃSTW BAŁTYCKICH. "Richts" Nr.242 donosi, iż w czasie odbytej w dniu 1.IX.1935 r. w Tartu konferencji komisji kulturalnej bałtyckiej Ententy prasowej powzięto następujące uchwały: 1. przy komitetach narodowych Ententy tworzone są bilbjoteki dzieł literackich wszystkich narodów, wchodzących w skład Ententy 2.komisja opracowuje antologję literatury narodów bałtyckich, 3. w dniu prasy komisje narodowe zobowiązują się wydać w druku przynajmnie jedną powieść pióra autorów, należacych do narodowści, wchodzących w skład Ententy 4.Komisje narodowe wymieniają między soba najlepsze utwory sceniczne i wystawiają je na scenach krajowych, 5. w almanachach towarzystw prasowych tworzone są działy poświęcone narodom, wchodzącym w skład Ententy. 6. prasa systematycznie zaznajamia czytelników z nowemi kierunkami i prądami w państwach bałtyckich, 7. prasa popiera wydawnictwa towarzystw zbliżenia bałtyckiego, 8. rozgłośnie państw bałtyckich nadają muzykę i utwory literackie innych narodów bałtyckich, 9. coroku organizowane są zebrania z odczytami na temat literatury, nauki i wspólnych zagadnień kulturalnych. 10. pożądane jest, aby bibljoteki uniwersyteckie otrzymywały wszystkie wydawnictwa sąsiednich narodów bałtyckich, 11. pożądane jest, aby na uniwersytetach zakładane były elektoraty języków państw sąsiednich, 12. pożądane jest utworzenie w państwach należących do Ententy, instytutów łotewsko-litewsko-estońskich /opracowanie statutu takich instytutów powierzone zostało prezesowi estońsk.komitetu narod. K.Karwelisowi , 13. pożądane jest, aby agencje telegraficzne wzajemnie akredytowały swych przedstawicieli i korespondentów, lub też, aby przy poselstwach utworzone były attache'aty kulturalne.

3. "PEHDEJA BRIHDI" O NOWYM WIZERUNKU MATKI BOSKIEJ W KOŚCIELE KATOLICKIM W RYDZE.- "Pehdeja Brihdi" z dn.29.VIII.1935 r. W tych dniach w Rydze w starym kościele katolickim na placu Zamkowym w kaplicy Matki Boskiej umieszczony został obraz Matki Boskiej Częstochowskiej - t.zw.Królowej Korony Polskiej, która uważana jest za Opiekunkę Państwa Polskiego. Obraz upiększony jest polskiemi barwami narodowemi. Dotychczas w kościołach katolickich nie było obrazów

Nr. Wilno, dnia 12 września 1935 r. 309.

T r e ś ć n u m e r u:

ŁOTWA. 1.Tezy łotewskie w sprawie organizacji pokoju w Europie Wschodniej. 2. Dokoła współpracy państw bałtyckich. 3. "Pehdeja Brihdi" o nowym wizerunku Matki Boskiej w kościele katolickim w Rydze. 4. O ataku prasy fińskiej w sprawie stosunków fińsko-łotewskich. 5. "Pehdeja Brihdi" o nowych szkołach litewskich w Po-ilinksztenskim. 6. Likwidacja Towarzystwa Nieużytki-Lit w Łotwie. 7. Gimnazjum polskie w Łotwie. 8. Nowa linja kolejowa w Łotwie.

---ooo---

ŁOTWA.: 1. TEZY ŁOTEWSKIE W SPRAWIE ORGANIZACJI POKOJU W EUROPIE WSCHODNIEJ. "Lets" z dn.3.IX.1935 r. donosi, iż generalny sekretarz łotewskiego M.S.Z. p.Munters w rozmowie ze współpracownikiem "Petit Parisien" na temat stabilizacji i organizacji pokoju w Europie Wschodniej wyraził zdanie, iż najważniejszem zagadnieniem w tej sprawie jest problem rosyjsko-niemiecki. Ewentualny konflikt pomiędzy Rosją a Niemcami nieuchronnie musiałby się rozegrać na terytorjum państw bałtyckich, a więc organizacja pokoju wymaga również udziału Niemiec. Łotwa w zasadzie wyraziła zgodę na wysunięty w 1934 r. projekt Litwinowa. Jednakże swą ostateczną decyzję uzależniła od zachowania się Niemiec. Łotwa, znajdując się między wielkiemi państwami nie chce popaść w skrajność. W Rydze panuje przekonanie, iż bezpieczeństwo państwa wymaga gwarancji obu wielkich mocarstw. Łotwa uważa za ideał zawarcie z Niemcami paktu o nieagresji na wzór paktów zawartych w Europie Zachodniej.xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx Uniwersalne konsultacje w Genewie Łotwa uważa za ostatnią instancję na wypadek, gdyby strony nie mogły się bezpośrednio porozumieć.-

2. DOKOŁA WSPÓŁPRACY PAŃSTW BAŁTYCKICH. "Rihts" Nr.248 donosi, iż w czasie odbytej w dniu 1.IX.1935 r. w Tartu konferencji komisji kulturalnej bałtyckiej Ententy prasowej powzięto następujące uchwały: 1. przy komitetach narodowych Ententy tworzone są biblioteki dzieł literackich wszystkich narodów, wchodzących w skład Ententy. 2.Komisja opracowuje antologję literatury narodów bałtyckich, 3. w druku przez komitety narodowe zobowiązują się wydać w druku przynajmniej jedną powieść pióra autorów, należących do narodowości, wchodzących w skład Ententy.4.Komitety narodowe wymieniają między sobą najlepsze utwory sceniczne i wystawiają je na scenach krajowych, 5. w klubach towarzystw prasowych tworzone są działy poświęcone narodom, wchodzącym w skład Ententy. 6. prasa systematycznie zaznajamia czytelników z nowemi kierunkami i prądami w państwach bałtyckich, 7. prasa popiera wydawnictwa to sprzyja zbliżeniu bałtyckiemu. 8. rozgłośnie państw bałtyckich nadają muzykę i utwory literackie innych narodów bałtyckich, 9. corocznie organizowane są zebrania z odczytami na temat literatury, nauki i wspólnych zagadnień kulturalnych. 10. pożądane jest, aby bibljoteki uniwersyteckie otrzymywały wszystkie wydawnictwa sąsiednich narodów bałtyckich. 11. pożądane jest, aby na uniwersytetach założone były lektoraty języków państw sąsiednich, 12. pożądane jest utworzenie w państwach należących do Ententy, instytutów łotewsko-litewsko-estońskich /opracowanie statutu takich instytutów powierzone zostało prezesowi estońsk.komitetu narod. K.Korwelisowi/, 13. pożądane jest, aby agencje telegraficzne wzajemnie akredytowały swoich przedstawicieli i korespondentów, lub też, aby przy poselstwach utworzone były attachéaty kulturalne.

3. "PEHDEJA BRIHDI" O NOWYM WIZERUNKU MATKI BOSKIEJ W KOŚCIELE KATOLICKIM W RYDZE.- "Pehdeja Brihdi" z dn.29.VIII.1935 r. W tych dniach w Rydze w starym kościele katolickim na placu Zamkowym w kaplicy Matki Boskiej umieszczony został obraz Matki Boskiej Częstochowskiej - t.zw.Królowej Korony Polskiej, która uważana jest za Opiekunkę Państwa Polskiego. Obraz upiększony jest polskiemi barwami narodowemi. Dotychczas w kościołach katolickich nie było obrazów

Matki Boskiej Częstochowskiej. Obrazy takie mogły być jedynie w szkołach i lokalach organizacyj polskich, gdzie ludność polska organizowała nabożeństwa prywatne. Pośród miejscowych katolików liczba obywateli-polskich jest b.mała. Członkowie parafji tłumaczą, iż wspomniany polski narodowy obraz święty został umieszczony zamiast obrazu Matki Boskiej Nieustającej Pomocy, który na tem miejscu wisiał 30 lat. Dotychczasowy obraz posiada charakter wszechświatowy. Oryginał jego znajduje się w Rzymie. Obecnie obraz ten z kościoła został usunięty. Czy zmiany te pozostają w związku ze zmianami sług kościoła? Niedawno do parafji tej przeniesiony został gorliwy ksiądz-Polak, który będąc jeszcze w Latgalji nie ukrywał swych sympatyj narodowych, studjował na Uniwersytecie Stefana Batorego w Wilnie i w ciągu szeregu lat jeździł w sprawach naukowych do Polski.

4. O NIETAKCIE PRASY FIŃSKIEJ W SPRAWIE STOSUNKÓW FIŃSKO-ŁOTEWSKICH. "Brihva Zeme" Nr.200. Organ partji szwedzkiej w Finlandji "Hufvundtadbladet", pisząc o konferencji ministrów Spraw Zagranicznych państw skandynawskich m.in.pisze: "Społeczeństwo finlandzkie ogromnie zadowolone jest z tego, że Finlandja wzięła udział w tej konferencji. Przyłączenie się do opartej na neutralności polityki skandynawskiej oraz porozumienie się z państwami skandynawskiemi, daje gwarancję, iż Finlandja nie wda się w żadne awantury polityczne. W niespokojnych dzisiejszych czasach przyłączenie się Finlandji do neutralnej polityki skandynawskiej jest najważniejszem zadaniem zagranicznej polityki finlandzkiej. Ostatniemi czasy w prasie ukazały się pogłoski o możliwem przyłączeniu się Finlandji do tej lub innej konstelacji sił. Pogłoski te wynikły skutkiem częstych oficjalnych wizyt fińskich w państwach bałtyckich. Zagraniczna polityka fińska baczyć winna, aby te wizyty nie wyszły poza ramy zbliżenia ekonomicznego i kulturalnego oraz by nie dopatrywano się w nich zbliżenia się do tej czy innej konstelacji politycznej. Obecna sytuacja małych państw nie jest pomyślna, to też doniosłe znaczenie posiada łączenie się z ustabilizowanemi państwami, dalekiemi od wszelkich awantur".

W związku z powyższem wystąpieniem "Brihva Zeme" pisze: "Niektóre powiedzenia niniejszego artykułu dotyczą Łotwy, jako państwa bałtyckiego, któremu Finlandja składała oficjalne wizyty. Pod tym względem wystąpienie pisma należy uważać, jako nietaktowne wtrącanie się w stosunki fińsko-łotewskie, które zawsze były bardzo przykładne i nigdy nie miały na celu wciągnięcia Finlandji w jakąkolwiek konstelację sił.

"Latvijas Kareivis" Nr.201 w związku z zacytowanem wystąpieniem pisma szwedzkiego /wychodzącego w Finlandji/, wyraża zdanie, iż ze strony wschodnich wybrzeży Bałtyku nie grozi Finlandji żadne przyłączenie się do konstelacji sił. Wiedzą o tem osoby bardziej kompetentne,niż redaktorzy "Hufvundtadbladet", z których jeden odwiedził państwa bałtyckie, lecz widocznie nie zauważył rzeczy bardziej widoczne.

5. "PEHDEJA BRIHDI" O NOWYCH SZKOŁACH LITEWSKICH W POW.IŁŁUKSZTAŃSKICH. "Pehdeja Brihdi" Nr.199 donosi, iż w wyniku starań działaczy litewskich w Łotwie, a zwłaszcza księdza Bertasziusa w gminie laucise i innych miejscowościach mają być założone lit.szkoły powszechne.-

6. LIKWIDACJA TOWARZYSTWA NAUCZYCIELI LITWINÓW W ŁOTWIE. "L. Żinios" Nr. 199 donosi, iż według informacyj ryskiego "Lietuviu Balsas" łotewski wiceminister Spr.Wewn. A. Beržins zaproponował likwidację 10 różnych Towarzystw Nauczycielskich a między innemi T-wa Nauczycieli Litwinów w Łotwie. Likwidacja tego T-wa przyniesie szkodę Litwinom łotewskim.

7. GIMNAZJA POLSKIE W ŁOTWIE. "Dzień Polski" Nr.152 donosi,iż pomimo zmian w szkolnictwie łotewskiem w gimnazjach polskich w Łotwie liczba uczniów nie uległa zmniejszeniu. W 1925/26 r. gimnazja posiadały 262 uczniów, zaś w 1934/35 r. - 268 uczniów. W ostatnich czasach, w związku ze zmniejszeniem się liczby uczniów zamknięto szereg gimnazjów mniejszościowych, na miejsce których wprowadzono komplety mniejszościowe przy szkołach łotewskich.

8. NOWA LINJA KOLEJOWA W ŁOTWIE. "Dzień Polski" Nr.152 donosi, iż w dniu 9.IX.35 r. otwarta została w Łotwie nowa linja kolejowa łącząca Libawę via Alsung z Guldyngą. Linja ta wynosząca 98 km włącza do łotewskiej sieci kolejowej nowy obszar kraju.-